

Chotyňáček

Ročník 24

Září 2016

ZDARMA

25. výročí osamostatnění obce Chotyně - od ledna 1991 má obec opět svůj obecní úřad a svůj rozpočet

Dotace z Libereckého kraje na výměnu plynových kotlů v ZŠ a MŠ

V letošním roce se nám podařilo získat z Dotačního fondu Libereckého kraje z Programu obnovy venkova částku 250 000,- Kč.

Jedná se téměř o padesáti procentní dotaci na výměnu 2 plynových kotlů v základní škole a 2 plynových kotlů v mateřské škole.

V základní škole ještě v rámci této úpravy došlo k napojení bývalého bytu na celkové vytápění školy (do této doby měl bývalý byt samostatný kotel a byl samostatně občas vytápěn). Takže od září bude tento prostor vytápěn stále jako škola a může každodenně sloužit potřebám učitelů a žáků.

V mateřské škole dojde v rámci výměny kotlů také k výstavbě komína od kotelny podle nových norem - držáky na fasádu byly připraveny již v rámci zateplení školky. Jsem moc ráda, že se nám podařilo tuto dotaci získat, protože kotle již byly staré, často poruchové a opravy nás stály dost peněz.

Další dotace z Libereckého kraje pro naše hasiče

Dále se v letošním roce podařilo získat dotaci z programu Podpora jednotek požární ochrany obcí Libereckého kraje na opravu hasičského vozu WV transportér DA8 ve výši 29 949,- Kč, což je téměř 43% z celkové částky, kterou za opravu zaplatíme.

ochrany obce Chotyně ve výši 44 000,- Kč, což je téměř 47% celkových nákladů. Za tyto peníze postupně obnovujeme vybavení hasičů, kteří jezdí k zásahům - letos to bude 4x zásahový oděv, 2x zásahová obuv a 4x zásahové rukavice.

I. ročník oslav Mikroregionu Hrádecko-Chrastavsko 10. 9. v Bílém Kostele n.N.

Plakátek s programem a autobusový jízdní řád (doprava zdarma) uvnitř Chotyňáčka.

Autobusovou dopravu hradí mikroregion Hrádecko-Chrastavsko a těšíme se, že v Bílém Kostele nad Nisou uvidíme co nejvíce obyvatel celého mikroregionu, což je Chotyně, Hrádek nad Nisou, Bílý Kostel nad Nisou, Chrastava, Rynoltice, Janovice v Podještědí, Kryštofovo Údolí, Nová Ves, Mníšek a Oldřichov v Hájích.

XXIV. benefiční koncert pro Grabštejn

V sobotu 20. srpna se konal předposlední benefiční koncert pro Grabštejn. V roce 2017 bude tedy XXV. ročník poslední beneficí, kterou pan Luděk Vele uspořádá. Na programu bude opera Prodaná nevěsta. Slyšíme z mnoha stran, proč poslední - na to je jednoduchá odpověď. Za prvé: stárneme - já i Luděk, a každá benefice nás stojí víc a víc sil. Za druhé:

hrad je zachráněn, vybaven, vyzdoben, takže benefice na moc a moc procent (netroufám si udat číslo) splnily svůj účel.

Po letošním konci opery Jenůfa od Leoše Janáčka mnoho diváků říkalo, že to letošní představení bylo nejkrásnější, ale to my slyšíme téměř každý rok. Mě osobně fascinuje jedno – ti účinkující se vlastně potkají na scéně na Grabštejně po 13-té hodině a začnou zkoušet, upřesňovat. Oni tu roli znají, ale v této sestavě se sejdou poprvé. Scénu a představy, co a jak bude, vysvětlí pan Vele. A pak se zkouší, opravuje, doladuje asi do půl třetí. No a v 17 hodin předvedou perfektní představení. Vždy smekám před jejich profesionálními výkony.

Jako každým rokem, i letos byla součástí koncertu vernisáž výstavy, tentokrát textilní výtvarnice Marie Tomášové. V galerii sv. Barbory jsou vystaveny krásné tapiserie, textilní aplikace a koláže. Ještě stále si je tam můžete prohlédnout.

Starostka

V říjnu letošního roku vydá mikroregion Hrádecko-Chrastavsko novou knihu, kterou napsal Vitalij Marek. Část knihy je věnována i Chotyni.

Zapomenuté hospody, vinárny, kavárny a cukrárny Na Chrastavsku

Ukázka z knihy

1.1 Pivovary v okolí, které zásobovaly zdejší pohostinské živnosti pivem

Byl někdy v Chrastavě pivovar? Doložené je pouze právo várečné. To bylo jedním z nejdůležitějších a nejvýdělečnějších středověkých městských práv, které umožňovalo vařit pivo. Pokud město mělo právo várečné, mohl ve svém domě pivo vyrábět a šenkovat každý plnoprávný měšťan, který vlastnil pivní průpeň. Plnoprávným měšťanem byl pouze vlastník domu uvnitř městských hradeb, kterých bylo omezené množství. V poddanských městech toto právo uděloval majitel panství. Právo várečné bylo vždy vázáno ke konkrétnímu domu. Vznikaly tak právovárečné domy, kde zpravidla v přízemí bývala krčma (šenk, mázhauz) a v ní se pivo prodávalo.

Zápis chrastavského kronikáře Gregora Knescheho: Když roku 1512 zemřel majitel grabštejnského panství Mikuláš I. z Donína, měla Chrastava pouze 18 obydlených domů (Horní a Dolní Chrastava byly tehdy samostatné obce). V té době Chrastava neměla ani starostu, ani radní. Chaos a bezvládí tu prý trvalo mnoho let. Novým vládcem panství Grabštejn se stal Mikuláš II. z Donína. Tomu se povedlo opět zavést pořádek a prosperitu. Obnovil některá městská práva, např. várečné a tržní a v roce 1529 udělil Chrastavě 24 privilegií.

Mlhavá zmínka o možné existenci pivovaru je z roku 1906. Dne 26. května toho roku se na Městském úřadě Chrastava objevila žádost jistého Josefa Horvatha z maďarské obce Topolcza, který potřeboval doložit (pro získání penze), že jako husar pluku hraběte Radetzského v roce 1866 při útoku Prusů zachránil svého kolegu. Zraněného se značným úsilím dopravil do Chrastavy a prý se ubytoval na náměstí v domě č.p. 40 nedaleko pivovaru...

Nyní se vydejme tam, kde pivovar doopravdy existoval...

Původní hraběcí pivovar v Nové Vsi byl založen hraběnkou Kateřinou z Redernu na konci 16. století, stejně jako ve Frýdlantu a Grabštejnu. Ve vlastnictví šlechtického rodu zůstal do konce 2. světové války, postupně ho vlastnil František hrabě Clam-Gallas a Klotilda hraběnka Clam-Gallas. Po druhé světové válce byl pod národní správou a v roce 1948 znárodněn. Následně byl národním podnikem Severočeské pivovary v roce 1949 zrušen.

Pivovar tedy v Nové Vsi stál od roku 1570. Mikuláš II. z Donína (majitel grabštejnského panství) udělil městu na počátku 16. století právo na vaření piva, to však nestačilo na uhašení žízně všech obyvatel. Nabízí se vysvětlení, že pivo bylo dováženo z několika menších okolních pivovarů a především z pivovarů ve Svijanech, ve Frýdlantu a Vratislavicích, Malého Rohozce, pravděpodobně i z německé Žitavy, Budyšina, Wittichenau/

Kulowa, Zhořelce. Pro městskou honoraci a zámožnější občany, kterým nechutnaly paktoky z okolních pivovarů, měly lepší hostince připraveno plzeňské, krušovické, hostinští a hoteliéři odebírali pivo i z Bavorska (Mallersdorfské - Klosterbräu Mallersdorf Zoigl).

Pivovar Svijany se nachází v obci Svijany nedaleko Turnova v okrese Liberec. Založen byl před rokem 1564 a je jedním z nejstarších pivovarů v Čechách. Pivovar i obec získal do vlastnictví šlechtický rod Valdštejnů v 17. století. Tehdy byl součástí hospodářských základů panství. V roce 1912 byl jeho dosavadním nájemcem Antonínem Kratochvílem odkoupen od Rohanů a rodině Kratochvílů patřil až do roku 1939. Vnuk Antonína Kratochvíla byl nucen pivovar prodat a tak se pivovar vrátil jeho původním majitelům, Rohanům. Po roce 1945 byl ale svijanský pivovar konfiskován a znárodněn, aby se stal součástí Severočeských pivovarů n.p.

Zámecký pivovar Frýdlant, jak název napovídá, se nachází ve městě Frýdlantu, ve Frýdlantském výběžku Libereckého kraje. Pivovar stojí pod místním zámkem na břehu řeky Smědé, na počátku staré cesty do Raspenavy, kam směřovala část produkce. Řadil se mezi největší na území severních Čech. První majitelé - Redernové jsou známí svými spory s konkurenčními frýdlantskými „právo-varečnými“ měšťany. Podobné spory mezi hrabětem Gallasem a nižší šlechtou musel řešit v roce 1660 sám císař. Pro potřeby pivovaru se pěstoval v okolí chmel. Další zmínky o pivovaru pocházejí z poloviny 18. století. Až do vypuknutí druhé světové války patřil šlechtické rodině Clam-Gallasů. Před sto lety zde uvařili 38 000 hl černého 8 a 10 stupňového piva. Před válkou prošel jeho provoz modernizací, při níž se vybudovala nová sladovna s vloženým hvozdem (pivovarskou věží) a - v Čechách netypickými - železobetonovými spilky, jež se v budovách dochovaly do současnosti.

Pivovar Vratislavice. Za začátek vratislavického pivovaru lze považovat inzerát, který vyšel v neděli 21. července 1872 v Rei-

chenberger Zeitung: „Společnost Libereckého pivovaru a sladovny ve Vratislavicích nad Nisou nabídne v pondělí 22. 7. 1872 především u liberecké banky své akcie s obvyklými podmínkami.“ Akcie byly rychle prodány a už na jaře 1873 se začalo stavět. V sobotu 24. ledna 1874 byl pivovar slavnostně otevřen a za další čtyři měsíce poté bylo do Liberce a okolí vysláno první pivo. Pro velký zájem bylo expedováno i do Vídně. Pivovar okamžitě rozvíjel širokou propagační kampaň a vystavěl hned vedle závodu výletní restauraci. Výstav v prvním roce výroby dosáhl výše 34 680 hl a to vcelku splnilo očekávání.

Pivovar v Malém Rohozci. Malorohozecké panství koupil v roce 1836 Ferdinand Unger od Rohanů za 30 tisíc zlatých. Ferdinand Unger se záhy po nabytí dvora začal zabírat myšlenkou na vybudování pivovaru, myšlenku realizoval roku 1850. V roce 1935 se malorohozecký pivovar zařadil svým výstavem 42 956 hl piva na 27. místo mezi 328 pivovarnickými podniky v republice, několik let před tím se pohyboval dokonce v první dvacítkě. Mnohé z podniků, které se tehdy pyšnily mnohem vyšším objemem výroby, dnes už neexistují.

Hostinští v Chrastavě nabízeli i slavné **grab-štejnské pivo** z pivovaru v obci ležící 15 km severozápadně od Liberce. Na slávu grab-štejnského piva si již málokdo pamatuje. Bývaly doby, kdy bylo mezi štamgasty mimořádně oblíbené, poddaní mu nadšeně propadali na celém panství. Pivo se prý pod hradem vařilo šest století, některé kroniky píší, že panský pivovar byl nejstarší budovou v obci, byla to menší dřevěná stavba s několika varnými pánvemi. Roku 1729 přestěhovali hradní páni úspěšný podnik do bytelné budovy z lomového kamene. Je zaznamenáno, že v 19. století dostal pivovar do pronájmu soukromý pachtýř, kterého málem zrujnovali pruští vojáci v roce 1866, kdy popíjeli grabštejnské pivo o sto šest, ale platit útratu se nezvaným hostům už nechtělo.

Pivovar postupně upadal od počátku dvacátého století, kdy byl ve správě pach-týře Ludwiga Bernhardta. Úplně se grabš-
štejnské pivo přestalo vařit během hospo-
dářské krize ve třicátých letech minulého
století. Roku 1931 byl pivovar již mimo pro-
voz. Grabš-štejnské pivo bylo prodáváno i v la-
hváčích. Poslední soudek zlatavého moku prý
vyšel z podhradí bývalého šlechtického sídla
Clam-Gallasů někdy v polovině třicátých let
minulého století.

Připomenutí

Po úspěšném loňském prvním ročníku se
26. listopadu 2016 bude konat II. ročník
Chotyňských adventních trhů.
Zájemci o prodejní místo se mohou
pomalu přihlašovat (pouze vlastní
výrobky) na mém čísle 603510417.
Dita Mlejnecká

Očkování psů proti vzteklině

Očkování psů proti vzteklině a infekčním
nemocem v pátek 16. září 2016 od 18.15 hodin
u sokolovny.
Očkovací průkaz sebou, ceny stále stejné.

T. J. Sokol Chotyně pořádá

Sportovní den dětí a mládeže

V neděli 11. září 2016 od 15 hodin u
sokolovny.

Srdečně vás zveme na PODZIMNÍ SETKÁNÍ S CHOTYŇSKOU 12°

V sobotu 1. října od 14 hodin před
Domem s pečovatelskou službou
v Chotyni.

Přijďte se pobavit, zaspívat a zatančit...

Večer sokolských světel

T. J. Sokol zve na další ročník
pouštění lodiček se svíčkami po

řece Nise v sobotu 7. října 2016 od 18 hodin u sokolovny.

Tento večer je vzpomínkou na sestry a
bratry, kteří se nedočkali svobody, za
kterou položili své životy. Tato akce je
pořádána především pro děti. Památným
dnem Sokola byl vybrán 8. říjen – den
popravy sokolů v Mauthausenu.
*Dáváme včas na vědomí, abyste mohli doma
s dětmi začít vyrábět lodičky.*

Sbírka pro Diakonii

Se uskuteční v pátek 23. a v sobotu 24.
září, vždy od 10 do 16 hodin v klubovně
hasičů v Chotyni.

Věci, které lze dát do Diakonie: veškeré
oblečení, lůžkoviny, prostěradla, ručníky,
utěrky, záclony, látky (min. 1 m²), nádobí,
skleničky, vatované a péřové příkrývky,
polštáře a deky, peří, obuv, kabelky,
batohy, hračky, knihy, časopisy.
Věci, které nedávat: ledničky, televize,
počítače, matrace, koberce, nábytek,
znečištěný a vlhký textil.

Kateřina Sitte

*Kosmetické ošetření pro ženy i muže dle
typu, pedikúra, manikúra,
aromaterapeutická masáž celého těla*
**Od září v Chotyni v Domě s pečovatelskou
službou.**

Možnost dárkových poukazů.
Objednávky na tel. 705 221 633

Textil servis

Čištění, praní, mandl, opravy
Otevření nové provozovny, čištění
provádíme chemicky, opravy oděvů všeho
druhu. Tel. 739 900 853, 721 380 974
nebo e-mail:

miloslava.krocova@seznam.cz

V úterý dne 20. září 2016 od 18.30 hodin
se koná v Domě s pečovatelskou službou
VEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ
obecního zastupitelstva

**Program: 2. změna rozpočtu, zápis
z dílčího přezkoumání hospodaření,
prodej pozemku a další**

Vydává Obecní úřad Chotyně, registrační
číslo MK ČR E 11 793.